

Invecklat.
Pereric hyr in helikopter och pilot vid sina fotouppdrag. Svårast i hela arbetet är inte fotograferingen ur omöjliga vinklar utan att få med sig alla kroppsdelar i den minimala sittbrunnen. Särskilt när man som Pereric är närmare två meter lång.



Flygarklädd. I den här munderingen var försäljarna av flygbilder klädda under 50-talet och framåt, berättar Pereric Öberg och ger sin forntida kollega en kram.

Foto: Nalle Elfqvist



Sverige från ovan. Ett av fem miljoner fotografier – Eriksgården en kilometer

En kulturskatt i fåg

ENKÖPING Flertalet av landets kulturskatter har hittats på några meters djup nedgrävda i myllan. Har dessa mynt, smycken och vapen inte hittats med metalldetektorer så har de harvats fram ute på åkrarna. I Enköping däremot finns en jättelik kulturskatt som märkligt nog fångats från luften och som nu bara växer i omfång: Färgbilder av landets alla gårdar från mitten av 1950-talet och framåt, där den dominerande färgen är Falu rödfärg.

Dessa flygbilder blev en naturlig fortsättning på gångna tiders så populära "gårdsmålningar": Gårdsmålningar. För är det något vi håller kärt så är det våra släktgårdar, hur gästiga och dragiga kåkarna än är. Marken där vi har våra rötter betraktar vi nästan som en helig plats. Och en sådan vill man ju gärna ha inramad hemma på väggen.

Men även om gården är nyinköpt är nyfikenheten stor hur den kunde tänkas ha sett ut för 50 år sedan. För så fungerar förälskelse

vare sig det handlar om hus eller kärestan: Man vill veta mer.

En flygbild av gården är den mest vanliga tavla, vid sidan av Grindslanten, man kan se när man är ute och knackar dörr i samband med byreportage. Då har den kanske hängt på sin plats sedan 1950-talet och blivit allt blekare med åren.

Vad många kanske inte tänker på är att negativet till de här bilderna fortfarande finns kvar. Att man kan beställa en ny kopia imorgon dag om man så vill, i nya fräscha färger. Även om det lär svida lite i plånboken.

Faktum är att landets alla gårdar finns på bild. Eller åtminstone 99 procent. Att det inte är hundra beror på de skyddsområden där det är förbjudet att plåta. Och att vissa gårdar är så inbäddade i grönska att de inte går att upptäcka från luften ens med röntgenkamera.

Flyger från Grillby

Inför varje större uppdrag hos Svenska Aero-Bilder AB i Enköping hyr chefen Pereric Öberg in en helikopter med pilot. Bland annat från Jämtlandsflyg som den

berymade "Spökis" en gång drev. Men dessvärre flög både han och sonen ihjäl sig. Idag är det ett barnbarn till "Spökis", Sara Grinde, som har hand om verksamheten.

Annars brukar man anlita mer närliggande Flygtjänst och Helikoptertransport i Grillby. Cirka 6 000 kronor i timmen kostar kalaset, så det gäller att det är bra fotoväder när man är uppe och att man utnyttjar tiden till fullo.

Det var det inte den där gången i Eksjö 2005 när Pereric fick vänta hela fem veckor på vackert väder, innan man äntligen kunde gå upp. Dessbättre är det bara tiden i luften som debiteras.

Så man förstår att SMHI:s hem-sida är den mest välbesökta för Svenska Aero-Bilders del. Det är samma typ av oro som bönder känt i alla tider. Vid sol är det fullt pådrag i åtta timmar, där ett på kartan inritat område på några kilometer innebär 48 tagningar till presumtiva kunder.

– Det här är lite av Vilda Västern, säger Pereric. Skjuta först och fråga sen.

Cirka tjugo procent av alla tillfrågade beställer en tavla i första

vändan. På de fem miljoner bilder man förfogar över innebär det lite förenklat en miljon sålda tavlor. Ni får räkna efter själva vad det kan tänkas handla om i siffror. En summa som kan spränga vilken miniräknare som helst. Flera av bilderna kommer då från uppköpta företag som Stockholms Aero, Aircolor, Skandinavisk Aerotjänst och Aerobilder i Vetlanda.

– Ibland kan jag lite stolt tänka att jag är chef för en miljardindustri, skrattar Pereric och höjer armarna i luften.

Inga bröllopsbilder

Första flygbilderna här i landet togs för över hundra år sedan. Redan på 1890-talet var den svävande fotografen Oscar Hallin uppe i sin luftballong och dokumenterade Stockholm. De äldsta bilder man har i sitt arkiv här i Enköping är från 1936.

– Annars var det först i mitten på 1950-talet som flygfotograferingen fick ordentlig snurr.

Nyligen stod en helikopter uppe i Vilhelmina, som genomgick motorbyte, och väntade på Pereric. Han åkte dit upp för att

sedan fotografera hela vägen ner. Svårast i hela processen, plåtningen till trots, är att få med sig alla kroppsdelar i den minimala sittbrunnen. Särskilt när man som Pereric är närmare två meter lång.

– Jag köper vingar för pengarna, nynnar han glatt från skrivbordet medan han plockar med beställningarna.

Ibland kan Pereric även få förfrågningar om att plåta bröllop. "Bara om jag får göra det från luften" kunde svaret då bli, eftersom det enbart handlar om flygbilder för hans del. Vilket också är företagets, med sina sju anställda, stora nisch.

– Vår verksamhet handlar enbart om flygbilder, säger han bestämt.

Enda nackdelen med jobbet som fotograf i en bullrande helikopter är att man lätt kan dra på sig tinnitus. Vilket Pereric gjort. Så länge det är liv och rörelse dagtid går det bra. Men att försöka sova med en skramlande orkester i huvudet är inte så lätt.

För övrigt är Pereric född och uppvuxen i Enköping och hade i unga år planer på en karriär inom livsmedelshandeln. Men när han